

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА  
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ І ПРИКЛАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ  
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ  
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО»**

*(для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності  
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»)*

**УДК 02(076)**  
**М 545**

*Затверджено на засіданні вченої ради  
факультету інформаційних і прикладних технологій  
(протокол № 4 від 19.12.2019 р.)*

**Укладач:** *Т. М. Яворська, канд. пед. наук.*

**Рецензенти:** *Г. П. Лукаш, д-р філол. наук, проф.;*  
*О. С. Щербіна, канд. екон. наук, доц.*

**Яворська Т. М.**

**М 545** Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бібліотекознавство» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна бібліотечна та архівна справа») / Т. М. Яворська. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 20 с.

Методичні рекомендації призначені для формування навичок практичного застосування теоретичних знань щодо сутності науки «Бібліотекознавство», бібліотечно-інформаційної діяльності та особливостей розвитку і функціонування бібліотек у сучасному суспільстві, державної політики в галузі бібліотечної справи, типології бібліотек, організації бібліотечної мережі в Україні, міжнародного бібліотечно-інформаційного співробітництва.

**УДК 02(076)**

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ .....	6
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1 .....	8
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2 .....	11
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ .....	16
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ .....	18

## ВСТУП

Курс «Бібліотекознавство» є дисципліною за вибором студентів спеціальності 029 *«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»*, викладається згідно з навчальними планами та графіками.

**Метою вивчення навчальної дисципліни** є надання студентам необхідних теоретичних знань та практичних навичок щодо теоретико-методологічних, організаційних та історичних засад бібліотекознавства та бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни, з'ясування феномена бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомлення з основами організації функціонування бібліотечної справи, розгляд еволюції різних типів і видів бібліотек, особливостей їхнього функціонування.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **результатів навчання:**

1) вивчити теоретичні засади бібліотекознавства та історії бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни;

2) ознайомитися з основами організації функціонування бібліотечної справи в Україні та світі;

3) опанувати методологію та методику бібліотекознавства та історії бібліотечної справи;

4) сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки; оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;

5) ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;

6) вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типо-видову структуру бібліотечної системи, особливості їхнього функціонування.

Навчальна дисципліна формує міждисциплінарні взаємозв'язки із іншими дисциплінами, такими як: «Управління якістю бібліотечної та архівної справи», «Аналітико-синтетична обробка документів», «Системний аналіз інформаційних процесів», «Інформаційний сервіс в Інтернет», «Комп'ютерні мережі і телекомунікації», «Комунікації в управлінській діяльності», «Електронний документообіг», «Інформаційна підтримка електронних бібліотек та архівів», «Інформаційні системи менеджменту», «Інформаційні технології», «Соціокомунікаційні технології».

Метою виконання практичних завдань з дисципліни «Бібліотекознавство» є набуття студентами практичних навичок щодо організації бібліотечної діяльності.

Використання методичних вказівок до проведення практичних занять дасть змогу студентам краще засвоїти теоретичний матеріал, виробити навички його практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Структура методичних вказівок є обґрунтованою і забезпечує досягнення основної мети проведення практичних занять – закріплення і додаткове вивчення матеріалу курсу відповідно до тематики, наведеної в тематичному плані, формування навичок практичного застосування теоретичних знань.

Запропоновані практичні заняття охоплюють комплекс завдань, які мають вирішальне значення для засвоєння тем. Вони дають змогу студентам оволодіти не тільки теоретичною, але й практичною частиною навчальної дисципліни. Виконання практичних завдань дає змогу:

- систематизувати, розширити теоретичні знання та практичні навички;
- розвинути навички самостійної роботи у вирішенні завдань.

## **НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ**

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО»**

**Тема 1. Предмет, завдання, сутність вивчення та основні поняття дисципліни «Бібліотекознавство»**

Структура і зміст курсу, організація навчального процесу. Визначення базових понять: «бібліотека» «бібліотечна справа», «бібліотекознавство», «користувач». Бібліотека в системі соціальних комунікацій.

**Тема 2. Основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи в Україні та світі**

Історія бібліотечної справи світу: бібліотеки Стародавнього світу, епохи Середньовіччя та Відродження. Бібліотечна справа країн Європи, Росії та США у XVII ст. Бібліотечна справа світу XIX–XX ст. Бібліотечна справа міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.). Історія бібліотечної справи періоду Другої світової війни та повоєнний етап розвитку бібліотек. Бібліотечний розвиток другої половини 40-х рр. – кін. 80-х рр. XX ст. Бібліотечна справа на сучасному етапі.

**Тема 3. Теоретичні основи бібліотечної діяльності**

Бібліотекознавство як суспільна наука документно-комунікаційного циклу. Бібліотека як соціокультурний феномен. Бібліотечно-інформаційна діяльність у документально-комунікаційній підсистемі суспільства.

**Тема 4. Організація функціонування бібліотек та бібліотечних систем**

Типи і види бібліотек. Мережі бібліотек та їхня системна організація. Бібліотечна система України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ): структура, склад фондів, основні скарби.

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БІБЛІОТЕЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

**Тема 5. Бібліотечна технологія**

Законодавство України про бібліотеки і бібліотечну справу. Державна політика в галузі бібліотечної справи. Організаційна структура бібліотеки. Організація праці в бібліотеці. Організація праці користувачів.

## **Тема 6. Управління бібліотекою**

Суть, значення, мета, принципи та функції управління бібліотекою. Процес, методи управління бібліотекою. Планування роботи, облік, звітність бібліотеки. Бюджет бібліотеки.

## **Тема 7. Бібліотечне обслуговування**

Загальне уявлення про бібліотечне обслуговування. Організація обслуговування. Автоматизація процесів обслуговування.

## **Тема 8. Вільний доступ і обмін інформацією як умова міжнародного бібліотечно-інформаційного співробітництва. Роль IFLA, UNESCO та інших міжнародних організацій**

Міжнародне бібліотечно-інформаційне співробітництво. Міжнародні бібліотечні організації: Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (IFLA), Міжнародна асоціація музичних бібліотек, архівів і документаційних центрів (IAML), Міжнародна асоціація бібліотек технічних університетів (IATUL), Міжнародна асоціація шкільних бібліотек (IASL), Міжнародна асоціація юридичних бібліотек (IALL), Конференція директорів національних бібліотек (CDNL), Консорціум європейських наукових бібліотек (CERL). ЮНЕСКО, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.

## **Тема 9. Інформаційні технології в діяльності бібліотечних установ**

**Автоматизовані бібліотечні інформаційні системи (АБІС),** основи проектування та використання. Електронний каталог як підсистема (АБІС). Менеджмент електронних ресурсів у бібліотеці. Вебсайт бібліотеки: призначення, вимоги.

## ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО»

#### ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

**Тема 1. Предмет, завдання, сутність вивчення та основні поняття дисципліни «Бібліотекознавство»**

*Мета:* закріпити теоретичні знання щодо сутності науки «Бібліотекознавство» та особливостей розвитку і функціонування бібліотек у сучасному суспільстві

##### План

1. Структура і зміст курсу.
2. Організація навчального процесу.
3. Визначення базових понять.
4. Бібліотека в системі соціальних комунікацій.

#### Завдання до практичного заняття № 1

1. Схематично зобразити структуру бібліотекознавства як науки і навчальної дисципліни.
2. Схематично зобразити міжпредметні зв'язки бібліотекознавства.
3. Охарактеризувати основні функції бібліотеки. Результати оформити у вигляді таблиці.

Функція бібліотеки	Пояснення
--------------------	-----------

#### ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

**Тема 2. Основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи в Україні та світі**

*Мета:* закріпити теоретичні знання щодо розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи в Україні та світі на різних етапах розвитку людства.

##### План

1. Історія бібліотечної справи світу: бібліотеки Стародавнього світу, епохи Середньовіччя та Відродження.
2. Бібліотечна справа країн Європи, Росії та США у XVII ст.
3. Бібліотечна справа світу XIX–XX ст.
4. Бібліотечна справа міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.).
5. Історія бібліотечної справи періоду Другої світової війни та повоєнний етап розвитку бібліотек.



6. Бібліотечний розвиток другої половини 40-х рр. – кін. 80-х рр. ХХ ст.
7. Бібліотечна справа на сучасному етапі.

### **Завдання до практичного заняття № 2**

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи в Україні.
2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку зарубіжного бібліотекознавства. Порівняти із хронологічною таблицею історії розвитку вітчизняного бібліотекознавства. Обґрунтувати висновки.

## **ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3**

### **Тема 3. Теоретичні основи бібліотечної діяльності**

***Мета:** закріпити теоретичні знання щодо бібліотечно-інформаційної діяльності, бібліотекознавства як суспільної науки документно-комунікаційного циклу.*

#### **План**

1. Бібліотекознавство як суспільна наука документно-комунікаційного циклу.
2. Бібліотека як соціокультурний феномен.
3. Бібліотечно-інформаційна діяльність у документально-комунікаційній підсистемі суспільства.

### **Завдання до практичного заняття № 3**

1. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря, згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. 2-ге вид., перепр. Краматорськ, 2005. 76 с.).
2. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря. Ранжувати їх за ступенем важливості.
3. Провести анкетування груп студентів 3–4-го курсів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (денної та заочної форм навчання) закладу вищої освіти. З цією метою скласти анкету із запитаннями, які допоможуть визначити ставлення опитуваних студентів до різних аспектів професійної діяльності бібліотекарів.

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

### Тема 4. Організація функціонування бібліотек та бібліотечних систем

*Мета:* закріпити теоретичні знання щодо типології бібліотек, організації бібліотечної мережі.

#### План

1. Типи і види бібліотек.
2. Мережі бібліотек та їхня системна організація.
3. Бібліотечна система України.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ): структура, склад фондів, основні скарби.

#### Завдання до практичного заняття № 4

1. Ознайомитися із загальними положеннями Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». Зробити конспект Ст. 1, Розділу VII (Ст. 21, Ст. 22, Ст. 23).
2. Тестові завдання:
  - 1 Вкажіть ознаки, за якими бібліотеки поділяються на види:
    - а) місцезнаходження;
    - б) кількість читачів;
    - в) характер (зміст) фондів;
    - г) читацьке призначення.
  - 2 Назвіть бібліотеки, які мають статус національних:
    - а) Державна історична бібліотека;
    - б) Бібліотека України імені Ярослава Мудрого;
    - в) Наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського;
    - г) Головна бібліотека України для дітей.
  - 3 Головним книгосховищем для бібліотек освітянської галузі є:  

---
  4. Які бібліотеки входять до мережі освітянських бібліотек?  

---
  5. Яка установа чи організація здійснює функції методичного центру для бібліотек закладів вищої освіти?  

---

## ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БІБЛІОТЕЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

#### ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

##### Тема 5. Бібліотечна технологія

*Мета:* закріпити теоретичні знання щодо державної політики в галузі бібліотечної справи.

##### План

1. Законодавство України про бібліотеки і бібліотечну справу.
2. Державна політика в галузі бібліотечної справи.
3. Організаційна структура бібліотеки.
4. Організація праці в бібліотеці.

##### Завдання до практичного заняття № 5

1. Підготувати схему організаційної структури бібліотеки (Бібліотека за вибором студента).

2. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» (URL: [https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv\\_u/15/Arch\\_zkm\\_bl.htm](https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_zkm_bl.htm)) проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею.

3. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику. Результати оформити у вигляді таблиці.

Назва	Рік заснування	Періодичність	Тематика видання	Засновник	Характеристика видання
-------	----------------	---------------	------------------	-----------	------------------------

#### ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

##### Тема 6. Управління бібліотекою

*Мета:* закріпити теоретичні знання щодо державної політики в галузі бібліотечної справи.

##### План

1. Суть, значення, мета, принципи та функції управління бібліотекою.
2. Процес, методи управління бібліотекою.
3. Планування роботи, облік, звітність бібліотеки.
4. Бюджет бібліотеки.

## Завдання до практичного заняття № 6

1. Проаналізувати Закон України «Про державний бюджет України» на 2019 р. (Додаток 1–10 на сторінці ВРУ) на предмет забезпечення діяльності національних і державних бібліотек.

2. Охарактеризувати зазначені у таблиці бібліотеки за типовими ознаками. Виявити органи їхнього адміністративного керівництва.

<b>Назва бібліотеки</b>	<b>Тип бібліотеки</b>	<b>Орган адміністративного керівництва</b>
Національна парламентська бібліотека (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого)		
Національна бібліотека України для дітей		
Національна наукова медична бібліотека України		
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук		
Державна науково-технічна бібліотека України		
Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського		
Центральна спеціалізована бібліотека для сліпих ім. М. Островського		
Бібліотека Верховної Ради України		
Державна бібліотека України для юнацтва		
Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Шевченка		
Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська Академія»		
Наукова бібліотека Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України		
Шкільна бібліотека		

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

### Тема 7. Бібліотечне обслуговування

**Мета:** закріпити теоретичні знання щодо організації бібліотечного обслуговування.

#### План

1. Загальне уявлення про бібліотечне обслуговування.
2. Організація обслуговування.
3. Автоматизація процесів обслуговування.

#### Завдання до практичного заняття № 7

1. Ознайомитися з Типовими правилами користування бібліотеками в Україні (зі змінами і доповненнями) та зробити їхній короткий конспект.
2. Вивчити та описати Правила користування публічною бібліотекою (за вибором студента), прослідкувати та окреслити «шлях користувача» до отримання документа.
3. Тестові завдання:
  1. Середня кількість книговидач, що припадає на одиницю фонду, – це:
    - а) книгозабезпеченість;
    - б) обертаність;
    - в) читаність.
  2. Середня кількість документів, що припадає на одного читача, – це:
    - а) книгозабезпеченість;
    - б) обертаність;
    - в) читаність.
  3. Середня кількість відвідувань, що припадає на одного користувача, – це:
    - а) відвідуваність;
    - б) обертаність;
    - в) читаність.
4. Назвіть кількісні показники роботи бібліотеки:

---
5. Назвіть якісні показники роботи бібліотеки:

---
6. Про що свідчить низький показник обертаності бібліотечного фонду?

---

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

**Тема 8. Вільний доступ і обмін інформацією як умова міжнародного бібліотечно-інформаційного співробітництва. Роль IFLA, UNESCO та інших міжнародних організацій**

*Мета: закріпити теоретичні знання щодо міжнародного бібліотечно-інформаційного співробітництва.*

### План

1. Міжнародне бібліотечно-інформаційне співробітництво.
2. Міжнародні бібліотечні організації: Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (IFLA), Міжнародна асоціація музичних бібліотек, архівів і документаційних центрів (IAML), Міжнародна асоціація бібліотек технічних університетів (IATUL), Міжнародна асоціація шкільних бібліотек (IASL), Міжнародна асоціація юридичних бібліотек (IALL), Конференція директорів національних бібліотек (CDNL), Консорціум європейських наукових бібліотек (CERL). ЮНЕСКО, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.

### Завдання до практичного заняття № 8

1. На основі опрацювання наукових публікацій і матеріалів веб-сайтів у мережі Інтернет зібрати основні відомості про діяльність провідних міжнародних бібліотечних організацій. Результати подати у вигляді таблиці:

Назва організації	Рік заснування	Керівні органи	Основні напрями діяльності та проекти	Видання	Участь України у діяльності організації
-------------------	----------------	----------------	---------------------------------------	---------	---

2. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику, представлену у базах даних Scopus (не менше 5 назв) та Web of Science (не менше 5 назв). Результати оформити у вигляді таблиці:

Назва	Рік заснування і періодичність	Тематика видання	Засновник і країна	Характеристика видання
-------	--------------------------------	------------------	--------------------	------------------------

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

### Тема 9. Інформаційні технології в діяльності бібліотечних установ

**Мета:** закріпити теоретичні знання з інформаційних технологій, які впроваджуються у діяльність бібліотечних установ.

#### План

1. Автоматизовані бібліотечні інформаційні системи (АБІС), основи проектування та використання.
2. Електронний каталог як підсистема (АБІС).
3. Менеджмент електронних ресурсів у бібліотеці.
4. Вебсайт бібліотеки: призначення, вимоги.

#### Завдання до практичного заняття № 9

1. Охарактеризувати автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи за таблицею:

Назва програми	Розробник	Контакти	Місцевий представник або користувач	Адреса	Функції
----------------	-----------	----------	-------------------------------------	--------	---------

2. Оцінити бібліотечний сайт / кілька сайтів за 10-бальною оцінкою та критеріями за запропонованою схемою (бібліотека на вибір студента). Назва бібліотеки, країна

	Оцінка	Коментарі
Структурна модель (логічність, послідовність)		
Інформаційне наповнення, зокрема: <ul style="list-style-type: none"><li>• бібліографічні ресурси,</li><li>• електронний каталог,</li><li>• нові надходження;</li><li>• бібліографічні списки та покажчики, повнотекстові ресурси</li></ul>		
Статистичні показники, RSS тощо		
Навігаційні можливості		
«Карта сайту», «Пошук по сайту»		
Додаткові сервіси		
Відкритість		
Одноманітність (єдиний інтерфейс, стандартні формати)		
Інформативність		

## ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність вивчення бібліотекознавства, основні поняття.
2. Основні етапи становлення бібліотекознавства як науки.
3. Структура бібліотекознавства як суспільної науки.
4. Бібліотекознавство як наука. Предмет і об'єкт вивчення в бібліотекознавстві.
5. У яких працях і яких авторів уперше застосовується термін «бібліотекознавство»?
6. Методологія бібліотекознавства.
7. Бібліотека як соціокультурний феномен.
8. Бібліотечний соціальний інститут.
9. Історія становлення бібліотечної професії.
10. Українські бібліотекознавці початку ХХ ст., їхня діяльність.
11. Система знань бібліотечного працівника.
12. Психолого-педагогічні аспекти бібліотечної професії.
13. Професійна етика бібліотекаря.
14. Підстави для виникнення бібліотекознавства.
15. Бібліотеки Стародавнього світу: етап організаційно-функціональної диференціації.
16. Бібліотеки Античної Греції.
17. Бібліотеки Стародавнього Риму.
18. Бібліотеки середньовіччя.
19. Бібліотеки за часів Арабського халіфату.
20. Бібліотеки Середньої Азії і Кавказу.
21. Бібліотеки Київської Русі.
22. Монастирські бібліотеки в XIV–XVII ст..
23. Бібліотеки середньовічних університетів.
24. Бібліотеки епохи Відродження.
25. Реформація. Бібліотеки епохи буржуазних революцій та утвердження капіталізму: етап формування основних елементів соціального інституту.
26. Бібліотеки України, Білорусії, Прибалтики в XVI–XVII ст.
27. Сучасний рівень світової бібліотечної діяльності: етап інституалізації.
28. Міжнародне бібліотечно-бібліографічне співробітництво.
29. Типи і види бібліотек.
30. Централізована бібліотечна система як первинний рівень бібліотечних об'єднань.
31. Національні бібліотеки України.
32. Державні бібліотеки України.
33. Мережа бібліотек Міністерства культури України: ознаки, завдання і функції.
34. Мережа бібліотек Національної академії наук України: ознаки, завдання і функції.
35. Мережа науково-технічних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.



36. Мережа сільськогосподарських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
37. Мережа медичних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
38. Мережа освітянських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
39. Університетські бібліотеки.
40. Публічні бібліотеки.
41. Організаційна структура бібліотеки.
42. Організація праці в бібліотеці.
43. Бібліотечні споруди. Приміщення бібліотеки.
44. Організація робочих місць.
45. Нормування праці в бібліотеці.
46. Організація праці читачів.
47. Бібліотечна технологія. Суть, задачі, принципи організації.
48. Державне управління бібліотечною справою.
49. Суть, значення, мета, принципи і функції управління бібліотекою.
50. Процес управління в бібліотеці.
51. Методи управління бібліотекою.
52. Планування роботи, облік і звітність бібліотеки.
53. Основні етапи планування у бібліотеці.
54. Нормативні документи у бібліотечній справі.
55. Які види планування застосовуються у бібліотеках?
56. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
57. Організаційна структура управління бібліотечною справою в Україні.
58. Органи державного управління бібліотечною справою України (державний, галузевий, територіальний рівні).
59. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
60. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

### Основна література

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 45. Зміни внесено Законом України: Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 21 трав. 2009 р. № 1388-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 39. С. 557.
2. Про Національний архівний фонд і архівні установи: Закон України від 24 груд. 1993 р. № 3814-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 15. Ст. 86. Зміни внесено Законом України: Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» від 13 груд. 2001 р. № 2888-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 11. С. 81.
3. Про стандартизацію: Закон України від 05 червня 2014 р. № 1315-VII / Міністерство юстиції України. Київ: 2014. 15 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT). Чинний від 2006-11-10. Київ: Держспоживстандарт, 2007. 47 с. (Нац. стандарт України).
5. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). З внесеними поправками.
6. ДСТУ 2732:2004. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять: вид. офіц. / Держкомархів України, УНДІАСД; розроб.: С. Кулешов (кер.) та ін. Чинний від 2004-05-28. Київ: Держспоживстандарт України, 2005. 31 с. (Нац. стандарт України).
7. ДСТУ 7448:2013. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення. Вид. офіц. Чинний від 2014-07-01. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. III, 41 с. (Нац. стандарт України).
8. Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах: затвердж. наказом М-ва культури і туризму України від 03.04.2007 р. № 22; зареєстр. в М-ві юстиції України 23.05.2007 р. за № 530/13797. *Бібліотека в правовому полі*. Нац. парлам. б-ка України. Київ, 2010. С. 117–128.
9. Комплектування, облік, забезпечення збереженості та використання бібліотечних фондів. *ЦДАМЛМ України*. К., 2008. 18 с.
10. Основні правила роботи державних архівів України / Держкомархів України, УНДІАСД; за заг. ред. Л. О. Драгомирової, К. Є Новохатського. Київ, 2004. 228 с., [105] с. дод.
11. Архівознавство: підруч. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2002. 356 с.
12. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: навч. посіб. Київ: МАУП, 2002. 224 с.
13. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 218 с.
14. Шамаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек в системі наукових комунікацій: монографія. Харків: ХДАК, 2008. 209 с.

15. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: словник-довідник термінів і понять: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2012. 319 с.
16. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідк.-навч. вид. / Нац. педагог. ун-т ім. М. П. Драгоманова; автор-укладач Я. О. Чепуренко. Київ: «Освіта України», 2008. С. 431.
17. Організація роботи зі стандартами в галузі інформаційної, бібліотечної та видавничої справи в Україні. URL: <http://korolenko.kharkov.com/metodrec/metodrec0000000006.pdf>
18. Солоїденко Г. І. Бібліотечні стандарти: нові виклики та українські реалії. *Матеріали Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек»*. Київ, 3–5 жовтня 2017 р. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1134>

### Допоміжна література

1. Артамонова С., Одинока Л. Національні стандарти з архівної та бібліотечної справи як основа уніфікації технологічних процесів у діяльності науково- довідкових бібліотек архівних установ. *Студії з архів. справи та документознавства*. 2009. Т. 17. С. 49–57.
2. Майстренко А. А., Романовський Р. В. Наукове дослідження «Служби науково-технічної інформації державних архівних установ України: інформаційна, організаційна та науково-методична діяльність»: хід, результати, висновки. *Архіви України*. 2012. № 3. С. 25–34.
3. Одинока Л. Галузева система науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. *Українська архівна енциклопедія. Держкомархів України, УНДІАСД*. Київ, 2008. С. 224.
4. Одинока Л. Галузевий центр науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. *Українська архівна енциклопедія. УНДІАСД*. Київ, 2008. С. 230.
5. Одинока Л., Романовський Р. Інформаційно-бібліографічна діяльність УНДІАСД. *Студії з архів. справи та документознавства*. 2004. Т. 12. С. 34–39.

### Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» [офіц. сайт]. URL: <http://www.ukrbook.net>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [офіц. сайт]. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [офіц. сайт]. URL: <http://www.nplu.org>
4. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка [офіц. сайт]. URL: <http://library.kubg.edu.ua>
5. Українська бібліотечна асоціація [офіц. сайт]. URL: <http://www.ula.org.ua/ua/>

Навчальне видання

*Яворська Тетяна Михайлівна*

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ  
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО»**

*(для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності  
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»)*

*Редактор А. О. Цяпало*

*Технічний редактор Т. О. Алімова*

Підписано до друку 27.02.2019 р.  
Формат 60x84/16. Папір офсетний.  
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 1,16  
Тираж 20 прим. Зам. № 140

Донецький національний університет імені Василя Стуса,  
21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21  
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи  
до Державного реєстру  
серія ДК № 5945 від 15.01.2018 р.